

SAŽETAK PRESUDE

DUBSKÁ I KREJZOVÁ PROTIV ČEŠKE OD 15. STUDENOG 2016. GODINE ZAHTJEVI BR. 28859/11 i 28473/12

Nema povrede prava na privatni život roditelja zbog toga što primaljama nije dopušteno asistiranje pri porodu kod kuće

ČINJENICE

Podnositeljice zahtjeva su češke državljanke koje su se odlučile na porod kod kuće.

Prva podnositeljica se odlučila na porod kod kuće zbog negativnih iskustava tijekom poroda prvog djeteta u državnoj bolnici. Naime, podnositeljica je tada protivno svojim željama podvrgnuta različitim medicinskim intervencijama te joj je određen boravak u bolnici u dužem vremenu od onog koje je željela. Stoga je drugo dijete željela roditi kod kuće uz asistenciju primalje. Međutim, prema češkom zakonodavstvu primaljama je dopušteno asistirati prilikom poroda kod kuće jedino ukoliko su u domu osigurani tehnički uvjeti koje mjerodavni zakon predviđa za porod, s time da javno zdravstveno osiguranje ne pokriva troškove takvog poroda. Prva podnositeljica je tijekom svibnja 2011. godine kod kuće rodila svoje drugo dijete. Češki Ustavni sud je tijekom veljače 2012. godine odbio podnositeljičinu tužbu kojom je prigovarala kako joj je uskraćen porod kod kuće uz asistenciju zdravstvenih djelatnika.

Druga podnositeljica je dvoje djece rodila kod kuće, prvo 2008., drugo 2010. godine uz asistenciju primalja koje nisu imale odgovarajuće dopuštenje države. Tijekom podnošenja zahtjeva Europskom sudu, podnositeljica je bila trudna s trećim djetetom. Zbog zakonodavnih promjena koje su u Češkoj stupile na snagu dana 01. travnja 2012. godine, podnositeljica nije uspjela pronaći primalju koja bi asistirala porodu njezinog trećeg djeteta. Naime, navedena legislativa predviđa sankcije za primalje koje neovlašteno asistiraju pri porodu kod kuće. Podnositeljica je na kraju rodila u jednoj državnoj bolnici blizu Praga koja je bila poznata po tome da poštuje želje majke prilikom poroda.

PRIGOVORI

Obje podnositeljice su Europskom sudu podnijele zahtjev tvrdeći kako je došlo do povrede članka 8. Konvencije zbog toga što su bile primorane roditi u državnoj bolnici s obzirom da je zdravstvenim djelatnicima bilo zabranjeno asistirati porodu kod kuće.

Vijeće je dana 11. prosinca 2014. donijelo presudu u kojoj je utvrdilo da članak 8. Konvencije nije povrijeđen. Na zahtjev podnositeljica predmet je podnesen Velikom vijeću na razmatranje.

Kao umješaci u postupku pred Velikim vijećem sudjelovale su hrvatska i slovačka Vlada, tri nevladine organizacije te češki pravobranitelj.

OCJENA SUDA

Sud je naveo kako je izbor mjesta na kojem će se odvijati porod neraskidivo vezan u privatni život majke, te stoga ulazi u domašaj članka 8. Konvencije.

Sankcije kojima su podložne primalje koje asistiraju na porodu kod kuće svakako imaju značajan utjecaj na slobodu izbora mjesta poroda. Sukladno češkom zakonodavstvu, primalje su praktično spriječene u asistiranju prilikom poroda kod kuće. Zbog toga žene, koje poput podnositeljica željele roditi kod kuće, ne mogu roditi uz asistenciju primalje, što predstavlja rizik za njihovo zdravlje i zdravlje novorođenčeta. Stoga je Sud zaključio kako ovakvo zakonodavno uređenje predstavlja miješanje u pravo na privatni život podnositeljica.

Sud je zaključio kako se miješanje temelji na zakonu budući da su podnositeljice sukladno mjerodavnom češkom pravu mogle predvidjeti kako u slučaju poroda kod kuće, primaljama neće biti dopušteno asistiranje, jer njihovi domovi nisu bili tehnički opremljeni za porode, sukladno propisanim uvjetima.

Nadalje, miješanje je imalo opravdani cilj - zaštitu zdravlju i sigurnosti majke i novorođenčeta tijekom i nakon poroda.

Sud je istaknuo kako nije nadležan odlučivati o najprikladnijem rješenju za reguliranje problematike poroda kod kuće, već je to zadatak nadležnih nacionalnih tijela. Zaključio je kako države članice u odnosu na reguliranje pitanja poroda kod kuće uživaju široku slobodu procjene, jer je riječ o složenim pitanjima iz domene javnog zdravstva i upravljanja državnim financijama. Štoviše, ne postoji europski konsenzus u pogledu dozvoljavanja poroda kod kuće. Tako je u 20 država članica pitanje poroda kod kuće regulirano domaćim zakonodavstvom, dok u 23 države članice pitanje poroda kod kuće nije uopće zakonski regulirano, ili je podregulirano.

Stoga je Sud u ovom predmetu bio pozvan ispitati je li postojećom češkom državnom politikom - uslijed koje primalje, u praksi, nisu mogle podnositeljicama asistirati na porodu – ostvarena pravična ravnoteža između prava majki na poštovanje privatnog i obiteljskog života i javnog interesa zaštite zdravlja i sigurnosti djeteta i majke za vrijeme i nakon poroda.

Sud je utvrdio da postoji veći rizik za zdravlje majke i djeteta u slučaju poroda kod kuće nego pri porodu u bolnici, u kojoj je u potpunosti dostupna odgovarajuća tehnička oprema i kompletno medicinsko osoblje. Naime, tijekom poroda može doći do nepredviđenih komplikacija koje zahtijevaju, primjerice, carski rez ili neonatološku skrb.

S druge strane, a prema vlastitom iskustvu podnositeljica, uvjeti u bolnicama i način na koji je roditeljima pružen medicinski tretman u lokalnim rodilištima očito je bio diskutabilan, a u nekim rodilištima nisu u cijelosti poštivane želje roditelja u pogledu poroda. Slične primjedbe iznesene su i u izvješću UN Odbora za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena, koji je izrazio zabrinutost zbog uvjeta u kojima se odvijaju porodi te zbog stanja u porodništvu u Češkoj.

Međutim, od 2014. godine Češka je poduzela određene inicijative za poboljšanje situacije u tom području. Imenovan je novi vladin odbor stručnjaka za pitanja porodništva, primaljstva i reproduktivnih prava žena. Sud je pozvao češke vlasti da nastave s naporima, posebice da kontinuirano preispituju postojeće zakonodavstvo kako bi osigurale da ono odražava

medicinska i znanstvena dostignuća te da u isto vrijeme poštuje reproduktivna prava žena. Jedan od rezultata tih napora treba biti uspostavljanje odgovarajućih uvjeta i za pacijentice i za medicinsko osoblje u rodilištima diljem Češke.

Sud je zaključno utvrdio kako nije došlo do povrede prava podnositeljica zajamčenih člankom 8. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.